

ДІАГНОСТИКА ГОТОВНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПСИХОЛОГІЯ»

Мельничук Л. Б.

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти
Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»
ORCID ID: 0000-0001-8307-7932

Терновик Н. А.

кандидат психологічних наук,
професор кафедри психології
Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»
ORCID ID: 0000-0002-1425-2423

Яцюрик А. О.

кандидат психологічних наук,
доцент кафедри психології
Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»
ORCID ID: 0000-0003-3933-8503

Статтю присвячено комплексному аналізу проблеми діагностики готовності здобувачів вищої освіти спеціальності «Психологія» до професійної діяльності, що набуває особливої значущості в сучасних умовах соціально-економічних і суспільно-політичних викликів, зокрема в період воєнного стану в Україні. Наголошено, що високий рівень професійної готовності майбутніх психологів є ключовою передумовою ефективного виконання ними професійних функцій, надання психологічної допомоги населенню та військовослужбовцям, а також підтримкою психічного здоров'я в суспільстві.

У дослідженні обґрунтовано концептуальні засади розуміння готовності як інтегрального особистісного утворення, що містить взаємопов'язані когнітивно-інформаційний, мотиваційно-ціннісний та поведінково-рефлексивний компоненти, кожен з яких має власні критерії та показники сформованості готовності до професійної діяльності здобувачів вищої освіти спеціальності «Психологія». Виокремлено і схарактеризовано рівні сформованості готовності до професійної діяльності: високий, середній та низький.

Детально описано використаний комплекс теоретичних й емпіричних методів, серед яких аналіз, синтез, узагальнення, систематизація наукових джерел, тестування, опитування, психодіагностичні методики дослідження професійної мотивації, ціннісних орієнтацій, емоційної стабільності, комунікативних та поведінкових навичок. Представлено результати емпіричного дослідження, проведеного на вибірці здобувачів вищої освіти ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука», які засвідчили переважання середнього рівня готовності за всіма критеріями, що вказує на наявність базової професійної підготовки за недостатньої інтеграції її складників. Зроблено висновок про необхідність цілеспрямованої фахової підготовки здобувачів засобами впровадження інноваційних освітніх технологій, інтерактивних форм навчання та практико орієнтованих методів, здатних забезпечити розвиток гнучких компетентностей, професійної ідентичності й емоційної стійкості майбутніх психологів.

Ключові слова: *готовність до професійної діяльності, майбутні психологи, діагностика, структурно-функціональні компоненти, критерії, показники та рівні, професійна мотивація, емоційна стійкість.*

Melnychuk L. B., Ternovyk N. A., Yatsiuryk A. O. Diagnostics of readiness for professional activity of higher education students majoring in psychology

The article is devoted to a comprehensive analysis of the problem of diagnosing the readiness of higher education students majoring in Psychology for professional activity, which is of particular importance in the current conditions of socio-economic and socio-political challenges, in particular during the period of martial law in Ukraine. It is emphasized that a high level of professional readiness of future psychologists is a key prerequisite for the effective performance of their professional functions, the provision of psychological assistance to the population and military personnel, as well as the maintenance of mental health in society.

The study substantiates the conceptual foundations of understanding readiness as an integral personal formation, which includes interrelated cognitive-informational, motivational-value and behavioral-reflective components, each of which has its own criteria and indicators of readiness for professional activity of higher education students majoring in Psychology. The levels of readiness for professional activity are identified and characterized: high, medium and low.

The complex of theoretical and empirical methods used is described in detail, including analysis, synthesis, generalization, systematization of scientific sources, testing, surveys, psychodiagnostic methods for studying professional motivation, value orientations, emotional stability, communication and behavioral skills. The article presents the results of an empirical study conducted on a sample of higher education students of the Academician Stepan Demianchuk International University of Economics and Humanities, which showed the prevalence of an average level of readiness by all criteria, indicating the presence of basic professional training with insufficient integration of its components. It is concluded that there is a need for purposeful formation of readiness through the introduction of innovative educational technologies, interactive forms of learning and practice-oriented methods that can ensure the development of flexible competencies, professional identity and emotional stability of future psychologists.

Keywords: *readiness for professional activity, future psychologists, diagnostics, structural and functional components, criteria, indicators and levels, professional motivation, emotional stability.*

Вступ. Актуальність проблеми готовності до професійної діяльності здобувачів вищої освіти спеціальності «Психологія» зумовлена низкою соціальних, освітніх та суспільно-політичних чинників, що мають особливе значення в сучасному українському контексті. У період воєнного стану, спричиненого широкомасштабною агресією проти України, суттєво зростає попит на висококваліфікованих фахівців у сфері психології, здатних ефективно реагувати на виклики часу, надавати психологічну допомогу як цивільному населенню, так і військовослужбовцям, а також сприяти збереженню психічного здоров'я на індивідуальному й колективному рівнях.

У цих умовах особливої ваги набуває проблема професійної готовності майбутніх психологів, адже ефективність їхньої діяльності безпосередньо пов'язана з рівнем сформованості необхідних компетентностей, особистісних якостей, емоційної стійкості, етичної відповідальності та здатності до саморегуляції [6]. Діагностика готовності до професійної діяльності є важливим інструментом, який дає змогу не лише оцінити поточний рівень підготовки здобувачів освіти, а й своєчасно виявити наявні деформації, прогалини або ризики, що

можуть вплинути на майбутню професійну ефективність.

Проблему готовності здобувачів вищої освіти до професійної діяльності, зокрема в галузі психології, вивчали чимало вітчизняних науковців, які зробили вагомий внесок у розробку теоретико-методологічних засад цього явища. Зокрема, проблему професійної підготовки та психологічної готовності досліджували такі вчені, як С. Максименко, Ю. Калюжна [2], Н. Шевченко [6], у працях яких проаналізовано особистісні чинники професійного становлення психолога. Вагомими є напрацювання Т. Черній щодо формування професійної ідентичності психолога, а також дослідження О. Ігнатович, Г. Татаурової-Осики, А. Шевенко [1]; В. Олійник [3], Н. Пророк, Л. Кондратенко, Л. Манилової [4]; О. Романенко [5], присвячені структурі й діагностиці професійної готовності. Ці наукові розвідки створюють концептуальну основу для подальших емпіричних і прикладних досліджень у зазначеній сфері.

Методи та методики дослідження. У дослідженні проблеми діагностики готовності здобувачів вищої освіти спеціальності «Психологія» до професійної діяльності було

використано як теоретичні, так і емпіричні методи, що забезпечують комплексний підхід до вивчення цього багатокомпонентного явища. Серед теоретичних методів застосовано аналіз, синтез, узагальнення, систематизацію наукових джерел, моделювання та порівняльний аналіз, що дали змогу сформулювати понятійно-категорійний апарат, визначити структуру професійної готовності, а також обґрунтувати критерії та показники її сформованості.

Серед методик, що довели свою ефективність у діагностиці компонентів професійної готовності, використано методика діагностики професійної мотивації (адаптована методика Е. Шейна), діагностику мотивації до успіху й уникнення невдач (Г. Хекхаузен), опитувальник «Ціннісні орієнтації» (М. Рокич), методика «Рівень суб'єктивного контролю» (РСК) Дж. Роттера, тест «Самооцінка психічних станів» (Д. Тейлор), тест соціальної компетентності (Social Skills Inventory, Р. Рігіо); методика експертної оцінки професійної поведінки в рольових ситуаціях (практичні завдання або кейс-метод).

Результати та дискусії. Готовність до діяльності розглядається як система взаємопов'язаних структурно-функціональних компонентів, що забезпечує цілісне узгодження індивідуальних особливостей особистості з вимогами конкретної діяльності [5, с. 220].

Психолог О. Романенко вважає, що внутрішнім загальним критерієм розвитку готовності до діяльності є сформованість структурно-функціональних компонентів, серед яких когнітивний, що відображає рівень навчальних досягнень і обізнаність студента щодо майбутньої професії; мотиваційний, який виявляється у прийнятті професійної підготовки як особистісно значущої та у свідомому виборі професії і навчального закладу; індивідуально-особистісний, що охоплює індивідуальні особливості, пов'язані зі здатністю до професійного становлення та відповідністю навчання потенціалу студента. Зовнішнім загальним критерієм готовності до навчально-професійної діяльності є ефективність освітнього процесу, що визначається рівнем академічної успішності [5, с. 221].

На основі аналізу наукових досліджень [1–6] можемо констатувати, що готовність до професійної діяльності здобувачів вищої освіти спеціальності «Психологія» є інтегральним особистісним утворенням, що відображає рівень сформованості мотиваційних, когнітивних, емоційно-вольових та операційно-поведінкових компонентів, які забезпечують ефективне виконання професійних функцій психолога. Вона виявляється у здатності здобувача застосовувати здобуті теоретичні знання, практичні навички, етичні засади та рефлексивні уміння в умовах реальної професійної взаємодії, що відповідає вимогам фахової підготовки та соціального запиту.

Діагностика готовності до професійної діяльності здобувачів вищої освіти спеціальності «Психологія» – це цілеспрямований процес виявлення, вимірювання та оцінювання рівня сформованості структурно-функціональних компонентів, що забезпечують здатність майбутнього психолога успішно реалізувати професійну діяльність. Вона передбачає застосування валідних психодіагностичних методик з метою комплексного аналізу когнітивних, мотиваційних, емоційно-вольових та особистісних характеристик, які визначають професійну придатність, ефективність фахової підготовки та ступінь відповідності індивідуальних ресурсів вимогам обраної професії [1–6].

На основі праць учених ми виокремили такі структурно-функціональні компоненти готовності до професійної діяльності майбутніх психологів: когнітивний, мотиваційний, емоційно-вольовий та операційно-поведінковий [1].

Оцінювання рівня сформованості описаних вище структурно-функціональних компонентів передбачає виокремлення критеріїв та показників готовності до професійної діяльності здобувачів вищої освіти спеціальності «Психологія».

На основі структурно-функціональних компонентів готовності до професійної діяльності здобувачів вищої освіти спеціальності «Психологія» – когнітивного, мотиваційного, емоційно-вольового та операційно-поведінкового – нами виокремлено такі критерії та відповідні їм показники.

1. *Когнітивно-інформаційний критерій*, який відображає рівень засвоєння теоретичних знань та розуміння специфіки майбутньої професійної діяльності психолога.

Показниками когнітивно-інформаційного критерію є такі: усвідомлення структури та змісту професійної діяльності психолога; рівень знань з фахових дисциплін; здатність до аналітико-синтетичної переробки психологічної інформації; сформованість базових понять і категорійного апарату психології.

2. *Мотиваційно-ціннісний критерій* відображає внутрішню зацікавленість, професійну орієнтацію та особистісну значущість обраної спеціальності.

Показники мотиваційно-ціннісного критерію готовності до професійної діяльності майбутнього психолога: стійкий інтерес до психологічної діяльності; усвідомленість професійного вибору; відповідність особистих цінностей етичним нормам професії; позитивне ставлення до освітньо-професійної діяльності.

3. *Поведінково-рефлексивний критерій* характеризує здатність до реалізації професійних дій, емоційно-вольову саморегуляцію та рефлексію власної діяльності [2; 4; 5].

Показниками цього критерію є такі: вміння застосовувати психологічні знання в практичних ситуаціях; розвинені навички міжособистісної взаємодії; емоційна стабільність, стресостійкість; здатність до самопостереження, самооцінювання та корекції професійної поведінки.

На основі виокремлених критеріїв – когнітивно-інформаційного, мотиваційно-ціннісного та поведінково-рефлексивного – і відповідних показників ми визначили три рівні сформованості готовності до професійної діяльності майбутніх психологів: високий, середній і низький. Кожен з рівнів відображає ступінь інтеграції компонентів готовності та їхній прояв в освітньо-професійній поведінці здобувачів вищої освіти.

Високий рівень характеризується глибоким засвоєнням професійних знань, чітким розумінням специфіки психологічної діяльності та здатністю ефективно застосовувати теоретичні положення в практичних умовах. Мотиваційна сфера відзначається стійким інтересом до обраної професії, високим рівнем

внутрішньої мотивації, усвідомленістю професійного вибору й відповідальністю. Поведінково-рефлексивний складник виявляється в наявності сформованих професійних умінь, розвиненій емоційно-вольовій регуляції, високій здатності до саморефлексії та корекції власної діяльності.

Середній рівень відзначається наявністю базових знань у галузі психології з частковим нерозумінням складних концепцій або труднощами в перенесенні знань у практичну площину. Мотивація до професійної діяльності виявляється як переважно зовнішня або нестійка, можливе сумнівне ставлення до професійного вибору. Поведінково-рефлексивна сфера представлена вибірковою реалізацією професійних навичок, незначними труднощами у сфері емоційної саморегуляції та недостатньо розвиненою рефлексією.

Низький рівень супроводжується фрагментарним засвоєнням професійних знань, поверхневим розумінням предметної сфери психології, а також труднощами у виконанні навіть базових фахових завдань. Мотиваційний складник виявляється у відсутності чіткого професійного інтересу, низькій особистісній значущості обраної спеціальності та байдужості до освітнього процесу. У поведінково-рефлексивному аспекті спостерігається недостатній розвиток професійних умінь, слабка емоційно-вольова регуляція та низька здатність до самоаналізу й професійного самовдосконалення.

З метою діагностики готовності до професійної діяльності здобувачів вищої освіти спеціальності «Психологія» за когнітивно-інформаційним критерієм було застосовано метод тестування студентів. Здобувачам освіти запропоновано пройти тестові випробування після вивчення дисциплін «Вступ до спеціальності», «Загальна психологія» у системі Moodle.

З метою оцінювання мотиваційно-ціннісного критерію готовності майбутніх психологів до професійної діяльності доцільно застосовувати методики, які дозволяють виявити професійну мотивацію, ціннісні орієнтації та ставлення до обраної спеціальності.

Однією з них є методика «Діагностика мотивації до успіху і уникнення невдач»

(Г. Хекхаузен). Ця методика дає змогу визначити домінування внутрішньої або зовнішньої мотивації, рівень прагнення до досягнень і сформованість цілей у професійній сфері [4].

Також ефективними є такі методики:

Методика дослідження професійної мотивації студентів (адаптована методика Е. Шейна) – дає змогу оцінити спрямованість і силу професійної мотивації [1].

Опитувальник «Ціннісні орієнтації» (М. Рокич) – використовується для виявлення системи цінностей особистості та їх відповідності гуманістичним засадам професії психолога [5].

Авторські та адаптовані методики (опитувальники щодо усвідомленості професійного вибору, ставлення до професії) – застосовуються для якісного аналізу індивідуального ставлення до обраної спеціальності [4].

Для оцінювання поведінково-рефлексивного критерію готовності майбутніх психологів до професійної діяльності доцільно використовувати такі психодіагностичні методики:

1. Методика «Рівень суб'єктивного контролю» (РСК) Дж. Роттера дає змогу оцінити ступінь відповідальності особистості за власні дії та здатність до самоконтролю [1].

2. Тест «Самооцінка психічних станів» (Д. Тейлор) досліджує емоційну стабільність і рівень стресостійкості, визначаючи переважні психоемоційні стани, які можуть впливати на ефективність професійної діяльності [3].

3. Тест соціальної компетентності (Social Skills Inventory, Р. Рігіо) досліджує комунікативні та емоційні навички, необхідні для міжособистісної взаємодії, що є ключовими в роботі психолога [2].

4. Методика експертної оцінки професійної поведінки в рольових ситуаціях (практичні завдання або кейс-метод) передбачає аналіз дій студента у змодельованих професійних ситуаціях з метою виявлення рівня застосування знань на практиці, етичної чутливості, поведінкової гнучкості та рефлексії [4].

З метою апробації діагностичного інструментарію готовності до професійної діяльності в дослідженні брали участь 25 здобувачів вищої освіти 1 курсу денної форми навчання спеціальності «Психологія»

ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука». Дослідження проводилось упродовж другого семестру (травень – червень 2025 року).

Рівні сформованості готовності до професійної діяльності здобувачів вищої освіти спеціальності «Психологія» відображено в таблиці 2.

Таблиця 2
Рівні сформованості готовності до професійної діяльності здобувачів вищої освіти 1 курсу спеціальності «Психологія»

Критерії	Рівні		
	Високий	Середній	Низький
Когнітивно-інформаційний	20,0	60,0	20,0
Мотиваційно-ціннісний	24,0	64,0	12,0
Поведінково-рефлексивний	16,0	60,0	24,0
Загальний показник	20,0	61,3	18,7

Аналіз рівнів сформованості готовності до професійної діяльності здобувачів вищої освіти I курсу спеціальності «Психологія» показав, що за когнітивно-інформаційним критерієм більшість студентів (60,0 %) мають середній рівень, що свідчить про достатнє, але ще не повне засвоєння базових фахових знань і вмінь, тоді як високий та низький рівні виявлено в однаковій частки респондентів (по 20,0 %). За мотиваційно-ціннісним критерієм переважає середній рівень (64,0 %), що вказує на наявність професійної орієнтації та інтересу до спеціальності, але з потребою в подальшому зміцненні внутрішньої мотивації; високий рівень за цим критерієм зафіксовано у 24,0 % студентів, а низький – у 12,0 %. За поведінково-рефлексивним критерієм також домінує середній рівень (60,0 %), що характеризує сформованість основних умінь і навичок професійної взаємодії та саморегуляції на задовільному рівні, тоді як високий рівень спостерігається у 16,0 %, а низький – у 24,0 % опитаних. Загальний показник готовності до професійної діяльності демонструє, що 61,3 % студентів мають середній рівень

сформованості, 20,0 % – високий, а 18,7 % – низький, що загалом указує на переважну часткову сформованість компонентів готовності з потенціалом для цілеспрямованого розвитку в процесі професійної підготовки.

Результати дослідження рівнів сформованості готовності до професійної діяльності здобувачів вищої освіти I курсу спеціальності «Психологія» свідчать про переважання середнього рівня за всіма критеріями, що вказує на наявність базових знань, мотивації та первинних професійних умінь, однак недостатній рівень інтеграції структурно-функціональних компонентів готовності. Це зумовлює необхідність цілеспрямованого формування професійної готовності на наступних етапах навчання, зокрема на II–IV курсах рівня вищої освіти «Бакалавр», коли відбувається поглиблення фахових знань, розвиток практичних навичок, становлення професійної ідентичності та формування особистісної зрілості майбутнього психолога. Особливу роль у цьому процесі відіграє впровадження інноваційних освітніх технологій – інтерактивних методів навчання, проблемно орієнтованого підходу, тренінгових програм, симуляцій професійних ситуацій, використання цифрових платформ і віртуальних середовищ для моделювання психологічної практики. Такі технології не лише активізують пізнавальну діяльність і сприяють формуванню критичного мислення, а й забезпечують інтеграцію теоретичної та практичної підготовки, розвивають гнучкі професійні компетентності, необхідні для успішної діяльності психолога в умовах сучасного суспільства.

Висновки. Узагальнюючи результати проведеного дослідження, можна стверджувати, що готовність до професійної діяльності здобувачів вищої освіти спеціальності «Психологія» є багатокомпонентним утворенням, інтеграція якого визначається рівнем сформованості когнітивно-інформаційного, мотиваційно-ціннісного та поведінково-рефлексивного компонентів. Переважання середнього рівня сформованості за всіма критеріями свідчить про наявність у студентів необхідної бази для подальшого професійного становлення, водночас указуючи на потребу в системній роботі з підвищення якості засвоєння теоретичних знань, розвитку практичних умінь, зміцненні професійної мотивації та формуванні навичок саморегуляції. Особливо важливим завданням є активне застосування інноваційних освітніх технологій, які сприяють інтеграції теорії та практики, розвитку критичного мислення, гнучких професійних компетентностей і здатності до ефективної діяльності в умовах сучасних викликів.

Перспективи подальших досліджень вбачаються в розширенні вибірки респондентів, проведенні порівняльного аналізу рівнів готовності здобувачів вищої освіти різних курсів та форм навчання, а також у вивченні впливу конкретних інноваційних технологій та освітніх методик на формування окремих компонентів готовності. Доцільно також дослідити взаємозв'язок між рівнем професійної готовності та успішністю проходження виробничих і навчально-практичних форм підготовки, що дасть змогу більш цілеспрямовано адаптувати освітні програми до потреб майбутніх психологів і сучасного ринку праці.

Список використаних джерел

1. Ігнатюк О. М., Татаурова-Осика Г. П., Шевенко А. М. Психологія професійної діагностики та професійного консультування: практичний посібник / за ред. О. М. Ігнатюк. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. 225 с. URL : <https://surl.li/nxlved> (дата звернення: 07.08.2025 р.).
2. Калюжна Ю. Розвиток готовності до професійної праці майбутніх психологів у навчальному процесі. *Психологія і особистість*. 2023. Том 13, № 2, С. 209–221. URL : <https://surl.li/pyfmmmp> (дата звернення: 08.08.2025 р.).
3. Олійник В.В. Особливості формування професійної мотивації у майбутніх практичних психологів. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, VI (63), Issue: 153, 2018. С. 76–80. URL : <https://surl.li/aaquvq> (дата звернення: 07.08.2025 р.).
4. Психологічна діагностика мотивації особистості до навчання в умовах інформаційного суспільства : монографія / Н. В. Пророк, Л. О. Кондратенко, Л. М. Манилова та ін. ; за ред. Н. В. Пророк. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2020. 131 с.

5. Романенко О. В. Діагностика готовності майбутнього спеціального психолога до професійної діяльності на етапі навчання у вищому навчальному закладі *Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки*. 2016. Вип. 8. С. 216–224. URL : <https://surl.li/bijzui> (дата звернення: 08.08.2025р.).
6. Шевченко Н. Ф. Становлення професійної свідомості практичних психологів у процесі фахової підготовки: монографія. Київ : Мілленіум, 2005. 298 с.

References

1. Ihnatovych, O. M., Tataurova-Osyka, H. P., & Shevchenko, A. M. (2021). *Psykhohiia profesiinoi diahnostryky ta profesiinoho konsultuvannia: praktychnyi posibnyk* [Psychology of professional diagnostics and career counseling: practical manual] (O. M. Ihnatovych, Ed.). Kropyvnytskyi: Imeks-LTD. Retrieved from: <https://surl.li/nxlved> (accessed: August 7, 2025) [in Ukrainian].
2. Kaliuzhna, Yu. (2023). Rozvytok hotovnosti do profesiinoi pratsi maibutnikh psykhologiv u navchalnomu protsesi [Development of readiness for professional activity of future psychologists in the educational process]. *Psykhohiia i osobystist – Psychology and Personality*, 13 (2), 209–221. Retrieved from: <https://surl.li/pyfmmmp> (accessed: August 8, 2025) [in Ukrainian].
3. Oliinyk, V. V. (2018). Osoblyvosti formuvannia profesiinoi motyvatsii u maibutnikh praktychnykh psykhologiv [Peculiarities of formation of professional motivation in future practical psychologists]. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, 6 (63), Issue 153, 76–80. Retrieved from: <https://surl.li/aaquvq> (accessed: August 7, 2025) [in Ukrainian].
4. Prorok, N. V., Kondratenko, L. O., Manylova, L. M., et al. (2020). *Psykhohichna diahnostryka motyvatsii osobystosti do navchannia v umovakh informatsiinoho suspilstva: monohrafiia* [Psychological diagnostics of personality motivation for learning in the information society] (N. V. Prorok, Ed.). Kyiv: Vydavnychi Dim “Slovo” [in Ukrainian].
5. Romanenko, O. V. (2016). Diahnostryka hotovnosti maibutnoho spetsialnoho psykhologa do profesiinoi diialnosti na etapi navchannia u vyshchomu navchalnomu zakladi [Diagnostics of the readiness of a future special psychologist for professional activity at the stage of higher education]. *Aktualni pytannia korektsiinoi osvity. Pedagogichni nauky – Current Issues of Correctional Education. Pedagogical Sciences*, 8, 216–224. Retrieved from: <https://surl.li/bijzui> (accessed: August 8, 2025) [in Ukrainian].
6. Shevchenko, N. F. (2005). *Stanovlennia profesiinoi svidomosti praktychnykh psykhologiv u protsesi fakhovoi pidhotovky: monohrafiia* [Formation of professional consciousness of practical psychologists in the process of professional training]. Kyiv: Millenium [in Ukrainian].

Надійшла 30.08.2025
Прийнята 12.09.2025
Опублікована 15.10.2025